

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.023/2024/4. szám

A felperes:

hitelező neve (hitelező székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. B. Tóth Helga kamarai jogtanácsos (cím1)

Az alperes:

alperes neve (alperes lakcíme)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Tömör Gábor ügyvéd (cím2)

A per tárgya:

Vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 6.G.20.747/2023/12.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes 6.G.20.747/2023/13.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 12 000 (tizenkettőezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az alperes terhén marad a feleket az ügyben megillető tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére általa előzetesen megfizetett 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illeték, míg 2 000 (kétezer) forint eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] Az alperes alapításától a adós Kft. „f.a.” (a továbbiakban: adós) egyedüli tagja és önálló cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselője.

[2] A felperes 2021. május 21. napján végrehajtási eljárást kezdeményezett 23 839 500 forint adótartozás behajtása érdekében, azonban a végrehajtás nem vezetett eredményre.

[3] A felperes 2022. január 27. napján előterjesztett kérelme alapján a Kecskeméti Törvényszék a 2022. március 8. napján jogerőre emelkedett 17.Fpk.../.../5. számú végzésével elrendelte az adós felszámolását, amelynek kezdő időpontja 2022. március 29. napja.

[4] A felszámolási eljárásban a felperes egyedüli hitelezőként 25 330 908 forint összegű hitelezői igényt jelentett be, amelyet a felszámoló nyilvántartásba vett.

[5] A felperes nem tette közzé és helyezte letétbe az adós 2020. és 2021. évi beszámolóját, valamint a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (továbbiakban: Cstv.) 31. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségeit sem teljesítette.

[6] A Kecskeméti Törvényszék a 2023. május 3. napján kelt és 2023. május 24. napján jogerőre emelkedett 27.Fpk.../.../22. számú végzésével az adós felszámolási eljárását

befejezetté nyilvánította és az adóst megszüntette. Megállapította, a hitelezői igények kielégítésére fedezet nem áll rendelkezésre.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[7] A felperes 2023. május 16. napján előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően, és a 25 330 908 forint összegben bejelentett hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Érvényesíteni kívánt jogként a Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdését jelölte meg.

[8] Hivatkozott arra, az alperes a 2020. és 2021. évi beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének nem tett eleget, továbbá a Cstv. 31. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségeit sem teljesítette. Ezért álláspontja szerint a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében az alperesnek kell bizonyítania, hogy nem következett be az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete, vagy ha ilyen körülmény fennállt, vezetési feladatai során a hitelezői érdekeket is figyelembe vette. Állította, az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete legkésőbb 2021. május 21. napján bekövetkezett, mivel az ekkor kezdeményezett végrehajtási eljárás nem vezetett eredményre. Érvelése szerint az adós iratanyagának átadása miatt bizonyítási szükséghelyzetben van az alperes mulasztása és a hitelezői igények teljes kielégítésének megghiúsulása közötti okozati összefüggést illetően.

[9] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte, mivel az adós felszámolási eljárása álláspontja szerint 2023. május 3. napján befejeződött, és így a felperes a ezt követően benyújtott keresetlevele elkésett.

[10] Érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult. Vitatta, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2021. május 21. napján bekövetkezett, ugyanis megítélése szerint az adótartozás behajtására indított végrehajtás eredményessége nem azonos a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzettel.

[11] A Cstv. 33/A. § (4) bekezdése szerinti kimentés körében egyrészt utalt arra, az adósnak a törzstőkén felül egyéb vagyona nem volt, így a keresetben rögzített vagyonszerzés nem következett be. Előadta továbbá, az adós az általa benyújtott erdőtelepítési pályázat elkészítése során az alapításkori vagyonát felélte talajminták, szakvélemények, telepítési tervek elkészítésére és beszerzésére. Ezért tagi kölcsönt is nyújtott az adósnak, amelyből az adós többek között az egyszerűsített foglalkoztatás körében alkalmazott munkavállalók munkabérét fizette ki. A felperes hitelezői igényének részét képező, adóhatósági határozattal megállapított adóhiány és bírság kapcsán pedig tévesnek tartotta a határozatot megalapozó azon megállapítást, miszerint tudott arról, hogy az adóssal szerződést kötő személy az általános forgalmi adót nem fogja megfizetni.

Az elsőfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a vezetői feladatát nem a hitelezők érdekeinek megfelelően látta el az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően, és a 25 330 908 forint összegben bejelentett hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulhat. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a 25 330 908 forint összegű vagyoni biztosítékot a gazdasági hivatal letéti számlájára. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 54 000 forint perköltséget és az államnak 36 000 forint eljárási illetéket.

[13] Határozatának indokolása szerint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján a keresetet a felszámolási eljárás alatt, azaz a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig lehet előterjeszteni. Miután a felszámolási ügyben eljáró bíróságnak a felszámolási eljárás befejezéséről rendelkező végzése 2023. május 24. napján emelkedett jogerőre, a felperes keresetét határidőben nyújtotta be. A felperes pedig a per megindítására jogosult, mivel a felszámolási eljárás során hitelezői igényét bejelentette.

[14] Rámutatott, a felperes keresetében a hitelezői igény kielégítésének meghiúsulására hivatkozott, ezért a vagyoncsökkenés nem tényállási elem, így a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy a követelését a felszámolási eljárásban bejelentette és az nem térült meg, amely tényt okirati bizonyíték támaszt alá.

[15] Megállapította, az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2021. május 21. napján bekövetkezett, ugyanis a felperes által ezen időpontban kezdeményezett végrehajtási eljárás eredménytelenül zárult kielégítést biztosító fedezet hiányában.

[16] A 2020. és 2021. évi beszámoló közzétételi és letétbe helyezési kötelezettség, valamint a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott kötelezettségek elmulasztása miatt alkalmazhatónak találta a Cstv. 33/A. § (5) bekezdését. Ez alapján bizonyítottanak tekintette, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt az alperes vezetői tisztségének időtartama alatt, illetve ügyvezetési tevékenysége miatt, és az adós e helyzetének bekövetkeztét követően az alperes a hitelezők érdekeit nem vette figyelembe vette, mivel az alperes ezek ellenkezőjét nem bizonyította.

[17] Megalapozottnak találta a hitelezői érdeket sértő magatartás és a hitelezői követelés teljes kielégítésének meghiúsulása közötti okozati összefüggést illetően a felperes bizonyítási szükséghelyzetre való hivatkozását, mivel igazolta, hogy számára az okozati összefüggés bizonyítása nem lehetséges az adós iratainak hiányában, míg az alperestől elvárható az állított tények fenn nem álltának bizonyítása, és az alperes ezek ellenkezőjét nem valószínűsítette. Ezért valósnak fogadta el az okozati összefüggés fennálltát, figyelemmel arra is, hogy az alperes annak hiányát nem bizonyította.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[18] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására

utasítását, másodlagosan megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felszámolási eljárást befejező határozat meghozatalával a felszámolási eljárás befejeződik, függetlenül a végzés jogerőre emelkedésétől. Ezért a felszámolási eljárást befejező végzés meghozatalát követően, a végzéssel szembeni fellebbezési határidő alatt benyújtott kereset elkészült, így az eljárás megszüntetésének van helye. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság nem vizsgálta azt az előadást, miszerint a felperes hitelezői igényének alapja egy korábbi adóigazgatási eljárásban megállapított adóhiány, illetve bírság. Hangsúlyozta, a végrehajtási eljárás kezdeményezésének időpontjában a felperes nem tudhatta, hogy a végrehajtás nem lesz eredményes, így ez az időpont nem lehet a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése. Megjegyezte, ebben az időben még nem telt le a 2021. évre vonatkozó beszámoló készítési és letétbe helyezési kötelezettség határideje.

[19] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Kiemelte, a keresetét a felszámolási eljárás befejezéséről rendelkező végzés jogerőre emelkedése előtt, azaz a felszámolása alatt, azaz a jogszabályi határidőn belül nyújtotta be. Érvelése szerint a hitelezői igény részét képező korábbi adóhatósági eljárás megállapításának jogszerűségét az alperes a jelen perben már nem vitathatja. Utalt arra, az adós fizetéseképtelensége megállapítható, ha a vele szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt, és a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy eltelt-e az éves beszámoló letétbe helyezésének és közzétételének határideje.

Az ítéltábla döntésének indokai

[20] A fellebbezés alaptalan.

[21] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[22] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla egyrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt vizsgálta, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése kapcsán a tényállás módosításának van-e helye, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés és c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében azt, hogy helyesen jutott-e az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, az alperes vezetői felelősségének a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti feltételei fennállnak.

[23] A felperes keresetében az alperes vezetői felelősségének megállapítását arra hivatkozással kérte, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatokat nem a hitelezői érdekek figyelembevételével látta el, és ezáltal a hitelezői követelések kielégítése teljes mértékben megghiúsulhat. Ezen felperesi

hivatkozás alapján elsőként az adós gazdálkodó szervezet vezetőinek hitelezőkkel szembeni kárfelelősségre vonatkozó anyagi jogi szabályokat kellett meghatározni és vizsgálni, hogy a felperes a kárfelelősség megállapításához a tényállási elemeket előadta-e és bizonyította-e.

[24] Ha a jogi személy vezető tisztségviselője a jogi személy tevékenységi körében jár el, és ilyenkor a jogi személlyel szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban álló harmadik személynek érdeksérelmet okoz, a polgári jogi felelősség jogkövetkezményei általában a jogi személlyel szemben alkalmazhatók.

Más a helyzet akkor, ha a jogszabály szankciós jelleggel átviszi a felelősséget a vezető tisztségviselőre. Ebben az esetben a vezető tisztségviselő a deliktális kárfelelősség feltételei szerint felel a felróható magatartással okozati összefüggésben keletkező vagyoni hátrányért.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. § (3) bekezdése továbbfejlesztette a vezető tisztségviselőre irányuló korábbi felelősségi szabályokat, és a korlátozott felelősség speciális áttörésével a jogszerűtlen gazdálkodásért való felelősség (wrongful trading) intézményét honosította meg annak érdekében, hogy a gazdasági társaság vezetését csődközeleli helyzetben visszatartsa a hitelezői érdekeket sértő magatartásoktól. A hitelezővédelmi tényállás beiktatását az indokolta, hogy a felelősen gazdálkodó üzletembertől elvárható, hogy az irányítása alatt álló céget a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése esetén úgy működtesse tovább, hogy a hitelezők esélyét követeléseik behajtására ne veszélyeztesse. Ilyen esetben a vezető tisztségviselőnek – ha nem kezdeményezi a csődeljárást, illetve a felszámolási eljárást – minden intézkedésével arra kell törekednie, hogy a hitelezők követelésükhöz hozzájussanak.

A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése esetén a vezetővel szembeni kártérítési felelősséghez az igényérvényesítés szabályait a 2006. július 1. napján hatályba lépett 2006. évi VI. törvény iktatta be a Cstv. – mint külön törvény – rendelkezései közé akként, hogy az igényérvényesítés két lépcsőben történhet, először megállapítási kereset [Cstv. 33/A. § (1) bekezdés], majd annak eredményessége után külön marasztalási kereset előterjesztésével.

[25] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2014. március 15. napján történt hatályba lépésével egyidejűleg hatályon kívül helyezésre került a Gt. (és annak 30. §-a), azonban a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének a gazdasági társaság megszűnése esetére a Ptk. 3:118. §-a azonos rendelkezést tartalmaz, amelyet a Cstv. 33/A. § (14) bekezdése alapján szintén együttesen kell alkalmazni a Cstv. 33/A. § rendelkezéseivel. A fentiekből következően a perben az adós felszámolására tekintettel a felperes keresete folytán az alperesek vezetői felelősségét – mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította – a Ptk. 3:118. §-a és a Cstv. 33/A. §-ának rendelkezései alapján kell vizsgálni.

[26] Az elsőfokú bíróság által a keresetlevél benyújtásának időpontjára (2023. május 16.) tekintettel helyesen alkalmazott – a Cstv. 83/R. § (4) bekezdése alapján a 2017. július 1. napjától indult perekben irányadó, 2017. július 1. napjától hatályos – Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a hitelező vagy – az adós nevében – a felszámoló, a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a 6. § szerint illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, és a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően, a feladataikat nem a

hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelező követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból meghiúsulhat.

A (4) bekezdés szerint mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette, a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezés érdekében.

Az (5) bekezdés szerint, amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója (összevont, konszolidált éves beszámoló) külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámoló készítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezető tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[27] A vezető által a hitelezőknek okozott kárt tehát „kétlépcsős” perben lehet érvényesíteni. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdés szerinti elsőlépcsős megállapítási pernél egy olyan speciális perről van szó, amelynek megindítására mind az adós felszámolója, mind az adós hitelezői jogosultak. Amennyiben egy hitelező indítja a megállapítási pert, annak eljárásjogi célját, lényegét tekintve egyfajta „perbizomány” jön létre, mivel ő ilyen esetben a további hitelezők érdekében is perel. A vezető tisztségviselő helytállási kötelezettségének jogerős ítélettel történő megállapítása esetén ugyanis utóbb a Cstv. 33/A. § (11) bekezdése alapján a marasztalási per megindítására bármely hitelező keresetet terjeszthet elő, a felszámolás során kielégítetlenül maradt követelésének érvényesítése érdekében. Ez tartalmában azt jelenti, hogy az adós gazdálkodó szervezetnél bekövetkező teljes vagyonszőkenés, illetve valamennyi hitelező követésének teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulásának megállapítására terjeszthet elő keresetet a hitelező a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti perben, függetlenül saját hitelezői igényének mértékétől. Jelen esetben a felperes egyedüli bejelentett hitelező volt a felszámolási eljárásban.

[28] Nem vitatottan – az adós felszámolási eljárása során egyedül követelést bejelentő – felperes hitelezői igényét az adós felszámolója nyilvántartásba vette, így a Cstv. 3. § (1) bekezdés cd) pontja szerint a felperes hitelezőnek minősül, azaz a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási per megindítására jogosult volt. Megállapítható az is, hogy az alperes az adós felszámolását megelőző három éven belül az adós vezető tisztségviselője volt, azaz vele szemben előterjeszthető volt a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási kereset.

[29] A felszámolás alá került gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjével szemben támasztható igények érvényesítésére a Cstv. a sajátos kétlépcsős eljárási rendhez kapcsolódóan az időbeliséget illetően speciális szabályokat tartalmaz. A vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása iránti kereset ennek megfelelően a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése

szerint a felszámolási eljárás alatt, a marasztalási keresetet pedig a Cstv. 33/A. § (11) bekezdése értelmében a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról hozott határozat Céglőnyben való közzétételét követően terjeszthető elő. A Cstv. 33/A. § intézményes felelősségátvitelt tartalmazó, a gazdasági társaság szervezetére vonatkozó egyes felelősségi szabályokat áttörő, a hitelező és a vezető tisztségviselő közötti kártérítési kötelemet keletkeztető rendelkezés, amelynek a felperest az általa érvényesített jog kizárólag abban az esetben illeti meg, ha a keresetindítás a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés valamennyi feltételének megfelel. A törvényi tényállási elemek megvalósulása keletkezteti a gazdálkodó szervezet vezetőjének felelősségét megalapító – a gazdálkodó szervezet és harmadik személyekre irányadó általános szabályokat áttörő – kártérítési jogviszonyt. Ennek egyik együttes feltétele az igényérvényesítés időbeliségét szabályozó rendelkezés, amely szerint a gazdálkodó szervezet kártérítési felelősségének megállapítása kizárólag a felszámolási eljárás alatt érvényesíthető. Ennek hiányában a kártérítési kötelelem nem jön létre, ezért az érvényesített jog fennállásának hiányában a keresetet érdemben el kell utasítani (BDT2023. 4641.). A felszámolási eljárást követően előterjesztett kereset esetében tehát – az alperes hivatkozásával szemben – az eljárás megszüntetésének nem lehet helye.

[30] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási per a felszámolási eljárás alatt indítható, azaz a kártérítési kötelelem keletkezésének időbeli feltétele e jogszabályi rendelkezés alapján a felszámolási eljárás kezdetétől annak jogerős befejezéséig tart, ez utóbbi szűnteti meg a perindítás lehetőségét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése keretében (Kúria Gfv.VII.30.589/2017/3. számú ítélete, közzétéve: BH2018. 231. számon, BDT2023. 4641.). A polgári peres vagy nemperes eljárások ugyanis akkor fejeződnek be, ha az erre vonatkozó, az eljárást befejező határozat jogerőre emelkedik (Kúria Vpkf.VI.30.163/2022/2. számú, Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozata).

[31] Jelen esetben a felperes által csatolt iratból (9. sorszám alatt a Kecskeméti Törvényszék 2.Fpk.701/2017/24. számú, az adós felszámolási eljárása befejezésének közzétételéről rendelkező végzés) megállapítható, az adóssal szembeni felszámolási eljárás 2023. május 24. napján fejeződött be jogerősen, amelyhez képest a felperes a keresetet 2023. május 16. napján, azaz – mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította – a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott időtartamon belül terjesztette elő. Ezért vizsgálni kellett a vezetői felelősségnek a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott további feltételeit.

[32] A Ptk. 3:118. §-a szerinti vezetői felelősséget tételesen kimondó és ezzel együtt alkalmazandó Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti kereset kártérítési felelősséget állapít meg, amely alapján a felperesnek kell állítania és bizonyítania – a felszámolás speciális szabályait is figyelembe véve – az alábbi tényállási elemek fennálltát:

– az adós gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét, és időpontját, amikor már a fizetéseképtelenség fennállt.

– az ezt követően kifejtett a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó vezetői magatartást (vagy mulasztást), amellyel az adós társaság vagyona csökkent vagy a hitelezői követelések teljes kielégítését megghiúsíthatja,

– és az ezek közötti okozati összefüggést.

[33] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése esetében – a második tényállási elem – a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó, a vezető tisztségviselő felelőssége megállapításának alapjául több magatartás, és ezáltal több tényállás szolgálhat: – a felperes keresetében megjelölt tényállástól függően – a vezető vagyonsökkenést okozó, vagy más, a hitelezők kielégítése teljes kielégítése megghiúsulását okozó magatartása. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szereplő felelősségi tényállás egyes aletei tehát a vezető tisztségviselő magatartásának eredménye alapján különböznek egymástól. E jogszabályi rendelkezés 2017. július 1. napján hatályba lépett módosítása egyértelművé tette, hogy a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó vezetői magatartás két, egymástól elkülönülő lehetséges jogkövetkezménye állhat fenn, egyrészt a vagyonsökkenés, másrészt a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítésének más okból, tehát a vagyonsökkenésen kívüli okból bekövetkező megghiúsulása. (Kúria Gfv.VI.30.325/2021/6. szám). Amennyiben a felperes keresetében arra hivatkozik, hogy a vezető magatartása vagyonsökkenést okoz, a bizonyítandó tény a vagyonsökkenést okozó magatartás, és a vagyonsökkenés mértéke, míg abban az esetben, ha a felperes a hitelezői igény teljes kielégítésének megghiúsítására hivatkozik, a vagyonsökkenés nem tényállási elem. Ebben az esetben azt kell bizonyítani, hogy a felszámolási eljárásban bejelentett, a felszámoló által nyilvántartásba vett hitelezői igények kielégítése a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő más (nem vagyonsökkenést okozó) magatartása következtében megghiúsulhat.

A fenti tényállási elemek felperes általi bizonyítását követően, az alperes a Cstv. 33/A. § (4) bekezdésben foglaltak szerint kimentheti magát.

[34] Amennyiben a felperes a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint arra is hivatkozik – és igazolja –, hogy a vezető neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet beszámolója letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesítette a Cstv. 31. §-ban foglalt kötelezettségét, ez nem külön felelősségi szabály, ahogyan ezt a Kúria Gfv.VI.30.198/2021/4. számú döntésében is kifejtette, hanem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésével együtt alkalmazandó. A Cstv. 33/A. § 2017. július 1. napjától hatályos (5) bekezdése a korábbi szabályozástól eltérően nem a hitelezői érdekek sérelmére vonatkozó törvényi vélelmet tartalmaz, hanem a szabályozás – tartalmában is eltérően – a bizonyítási kötelezettség fordulására vonatkozó szabályt ír elő (BDT2018. 3831).

[35] Erre tekintettel a Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdésére is alapított kereseti kérelem esetén – ha a felperes a vezető mulasztását (azaz a beszámolókészítési és letétbe helyezési kötelezettség, vagy Cstv. 31. §-ban foglalt kötelezettség teljesítésének mulasztását) állítja és igazolja – a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt, a vezetői felelősség megállapítására vonatkozó tények tekintetében az alábbi két tényállási elemre a felperesnek csak tényállítást kell tennie:

– a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fennálltára az alperes vezetői tisztségviselői jogviszonya alatt, konkrét időpont megjelölése nélkül,

– és vezető hitelezői érdekeket sértő magatartásra; konkrét vagyonsökkenést okozó vagy más nem vagyonsökkenésben megnyilvánuló, a hitelezők követelésének teljes kielégítését

meghiúsító károkozó magatartás megjelölése nélkül. Ilyenkor nem a Cstv. 31. §-ba foglaltak szerinti mulasztás a hitelezői érdeket sértő magatartás, hanem olyan más magatartás, amely az iratok hiánya miatt nem ismerhető meg. (Kúria Gfv.VI.30.198/2021/4. szám, Gfv.VI.30.325/2021/6. szám).

[36] Az alperes mulasztásának következménye a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében a bizonyítási teher átfordulása órá, ezért a perben az alperesnek kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Ez utóbbi körben tehát a vezetőnek be kell mutatni a vezetői időszakában kifejtett tevékenységét. Mindaddig, amíg e tényeket nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított ténynek tekinteni, nevezetesen, hogy az adós fizetéseképtelen helyzetben volt a vezetői tisztség időtartama alatt és a feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe (Kúria Gfv.VI.30.198/2021/4. szám).

[37] A Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdésre alapított kereset esetén a felperes bizonyítási érdekébe tartozik továbbra is – a harmadik tényállási elem – a vezető tisztségviselő hitelezői érdeket sértő magatartása (mulasztása) és a hitelezői igények meghiúsulása közötti ok-okozati összefüggés bizonyítása. Etekintetben a bizonyítási teher a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésre alapított igénynél sem fordul (BDT2020. 4121). Bár a Cstv. 33/A. § (5) bekezdéséhez fűzött indokolás szerint „ez esetben nem tényállási elem a vagyonsökkenés, illetve a vezetői mulasztás és a vagyonsökkenés közötti okozati összefüggés”, azonban a jogszabály szövegéből ez nem vezethető le. Ha azonban az adós iratait a vezető a felszámolónak nem adta át, a felperes bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozhat, melynek következtében azt a tényt, hogy az okozati összefüggés fennáll, a bíróság valósnak fogadhatja el.

[38] Jelen esetben a felperes a Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdésében foglaltakra alapította keresetét, hivatkozva arra, hogy az alperes a 2020. és 2021. évi beszámoló közzétételi és letétbe helyezési kötelezettségének, valamint a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott kötelezettségeinek nem tett eleget. Ezeknek a tényét az alperes nem vitatta, és azt sem állította, hogy e kötelezettségeit önhibáján kívül mulasztotta el. Mindezekre tekintettel – mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította – a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint a bizonyítási teher megfordult.

[39] A bizonyítási teher Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerinti fordulása miatt elegendő volt a felperesnek a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét és a hitelezői érdek figyelembe nem vételét állítania, megjelölve a bejelentett hitelezői igény összegét, amelynek kielégítése meghiúsulhat, és az okozati összefüggés tekintetében az irathiány miatt hivatkozhatott a bizonyítási szükséghelyzet fennálltára (Pp. 265. §), amely esetében a felperes által bizonyítandó tény a bíróság valósnak fogadhatja el.

[40] Az alperesnek kellett ezért állítani és bizonyítani, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem következett be, vagy ha igen, ezt követően a hitelezői érdekeket is figyelembe vette [ebbe a körbe a Cstv. 33/A. § (4) bekezdésében írt kikötéseket is beleértve], és valószínűsíthette, hogy a bizonyítási szükséghelyzet nem áll fenn.

[41] A felperes állítási kötelezettségének eleget téve előadta, álláspontja szerint az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2021. május 21. napjától fennállt. Az elsőfokú bíróság a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját ezzel egyezően állapította meg, amelyet az alperes az elsőfokú eljárásban és fellebbezésében is vitatott. Ezért az alperes fellebbezése kapcsán – a bizonyítási teher átfordulása miatt – azt kellett vizsgálni, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének hiánya megállapítható-e.

[42] A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése értelmében, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták, vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. Ennek fennállása alatt a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekeket szolgálva kell gazdálkodnia. Ez a kötelező gazdálkodási elv addig áll fenn, amíg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet (BH2014. 188). Fenyegető fizetéseképtelenség esetén nem az a döntő, hogy van-e az adósnak olyan tartozása, amely alapján a Cstv. 27. § (2) bekezdése értelmében – az erre irányuló kérelem esetén – fizetéseképtelennek minősülne, és vele szemben felszámolási eljárás kezdeményezhető, a lényeges az, hogy az adós tartozásait esedékességkor képes-e megfizetni. Ennek kapcsán nem csupán a felszámolási eljárásban hitelezőnek minősülő személyek követelését kell értékelni, hanem az adós valamennyi követelését. A Cstv. 33/A § (3) bekezdése ugyanis a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének felételeül az adóssal szemben fennálló – általánosságban használt – követelések kielégítésének képtelenségét határozza meg, nem szűkíti azt valamely hitelező követelésre. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet tehát akkor következik be, amikor az adós a tartozásait likvid vagyon hiányában nem képes kifizetni (objektív feltétel), és erről a vezető tisztségviselő tudomást szerzett vagy gondos eljárás esetén tudomást kellett volna szereznie (szubjektív feltétel). A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapíthatóságához szükséges objektív feltétel akkor áll be, amikor az adós esedékes tartozásának összege meghaladja a társaság likvid vagy könnyen likviddá tehető vagyonát, és ezt a helyzetet a tartozások átütemezésével, esetleg reálisan visszafizethető kölcsön felvételével vagy más módon nem háritották el. A tartozás esedékességkor történő kielégítésének képessége tehát likvid pénzeszköz meglétét feltételezi, vagyis nem elegendő, hogy az adós teljes vagyona „készpénzzé konvertálása esetén” egyébként fedezetet nyújtana a tartozások kielégítésére. A hangsúly az esedékességkor történő kielégítésen van: az adós vezető tisztségviselőinek folyamatosan figyelemmel kell követni a cég esedékes, lejárt tartozásait és a cash-flow kimutatást.

A szubjektív feltétel esetén azt kell vizsgálni, hogy az objektív feltétel bekövetkezéséről történő tudomásszerzés egy ilyen tisztséget ellátó személytől kellő gondosság tanúsítása esetén elvárható-e.

[43] Az alperes fellebbezésében előadottak alapján azonban a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésében meghatározott fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet hiánya nem állapítható meg. Önmagában az a tény, hogy a végrehajtás eredménytelensége utóbb derül ki, nem támasztja alá, hogy a végrehajtási eljárás kezdeményezésének időpontjában rendelkezett volna az adós olyan likvid vagyonnal, amely a fennálló tartozás teljes kielégítésére alkalmas. Az alperes pedig az adós likvid vagyonát illetően más tényállítást, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

[44] Kétségtelen, 2021. május 21. napján még nem telt el az adós 2020. évi beszámolójának közzétételi és letétbe helyezési kötelezettségének határideje. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet szubjektív feltétele kapcsán ugyanakkor annak van jelentősége, hogy a vezető tisztségviselő feladata az adós gazdálkodó szervezet esedékes, lejárt tartozásainak, vagyonának cash-flow kimutatásnak a figyelemmel kísérése. A vezető tisztségviselő a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezéséről tudomást szerezhet a lejárt, nem vitatott és ki nem fizetett tartozások fennállásából. Az alperesnek ezért a kellő gondosság tanúsítása mellett a beszámoló elkészítésének hiányában is tudnia kellett arról a fenti időpontban, hogy az adós nem rendelkezik likvid vagyonnal ahhoz, hogy a kötelezettségeit esedékességükkor ki tudja elégíteni. Nem bizonyított tehát az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének hiánya.

[45] A kárkötelelem következő eleme a jogellenes magatartás, amelyre a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint vezetői mulasztás miatt a felperesnek konkrét, hitelezői érdeket sértő vezetői magatartást nem kellett állítani, azonban ez azt is jelenti, hogy az alperesnek azt kellett valószínűsítania, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésétől a hitelezők érdekeit valamennyi intézkedésénél figyelembe vette, az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében, azaz nem volt jogellenes, hitelezői érdeket sértő magatartása. A hitelezői érdekeket figyelembe vevő magatartás kapcsán pedig az alperesnek nem elegendő általánosságban állítani, hogy a vezető ennek megfelelően járt el, erre részletes nyilatkozatot is kell tenni, amelyet az alperes elmulasztott, fellebbezésében csupán arra hivatkozott, hogy a felperes hitelezői igényének alapja egy adóigazgatási eljárásban megállapított adóhiány, illetve bírság. Az erre vonatkozó határozat jogszerűsége azonban jelen perben nem bírálható felül, hanem csupán az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság által a határozat felülvizsgálata iránt kezdeményezett eljárásban, amely megindítására az alperesnek adós törvényes képviselőjeként lehetősége volt. Önmagában pedig az a körülmény, hogy az alperes a tartozás keletkezésében nem járt el felróhatóan, nem jelenti azt, hogy valamennyi intézkedést megtette volna az adott hitelező veszteségeinek elkerülése, csökkentése érdekében. Nem támasztja alá továbbá ez a körülmény az összes hitelezői érdekek figyelembevételét sem. A vezető tisztségviselőnek ugyanis nem csak egy, a felszámolási eljárásban bejelentkező hitelező, hanem valamennyi, a felszámolási eljárás megelőzően is hitelezőnek minősülő személy érdekében kell eljárnia. Az iratok hiánya miatt nem vonható le következtetés arra nézve, hogy az alperes az adós ügyvezetőjeként észszerű gazdálkodást folytatott volna. Nem volt tehát megállapítható, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az alperes hitelezői érdekeket figyelembe vette volna.

[46] Az elsőfokú bíróság a hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsulását és annak a hitelezői érdekeket sértő magatartással való összefüggést, azaz a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti vezetői felelősség további jogszabályi feltételeit megállapította, amelyeket azonban az alperes fellebbezésében nem vitatott, így e körben a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítélete nem volt felülbíráható. Mindezek alapján megállapítható volt, hogy az alperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti vezetői felelősségének valamennyi jogszabályi feltétele fennáll.

[47] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[48] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperesnek a jogi képviseletével felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése szerint – négy munkaóra figyelembevételével – megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

[49] A feleket az ügyben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés v) pontja szerint megillető illetékfeljegyzési jog ellenére előzetesen megfizetett 48 000 forint fellebbezési eljárási illeték viselésére pervesztessége folytán a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles.

[50] Az alperes a fenti összegű fellebbezési eljárási illetékhez képest 2 000 forinttal többet fizetett meg, így annak visszaigénylésére jogosult az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja értelmében.

Szeged, 2024. április 15.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró